Bijlage 3 Knelpuntenanalyse en -aanpak veehouderijen

a. Algemeen

Het oplossen van de knelpunten vergt maatwerk. In deze paragraaf is per provincie en per gemeente uiteengezet welke acties ondernomen zijn en worden om de resterende knelpunten op de kortst mogelijke termijn op te lossen. Als het knelpunt reeds is opgelost, is aangegeven hoe dit is gebeurd.

b. Stand van zaken per provincie

Gelderland

Gemeente	# overschrijdingen	# veehouderijen
Barneveld	4	2

De regio FoodValley-gemeenten en de provincie Gelderland hebben eind 2016, samen met de sectorpartijen van de veehouderijen en de kennisinstellingen, in het Manifest Gezonde leefomgeving afgesproken om de leefomgeving rondom veehouderijen versneld te verbeteren. Als Manifestpartner heeft de provincie Gelderland aangegeven de coördinerende rol te willen vervullen in het oplossen van de resterende fijnstofknelpunten. IenW faciliteert en ondersteunt de provincie en regio hierbij.

<u>Gemeente Barneveld</u>
De monitoringsrapportage NSL 2017 laat vier overschrijdingen rond twee veehouderijen in de gemeente Barneveld zien. De fijnstofproblematiek in Barneveld wordt aangepakt aan de hand van interimbeleid voor vergunningverlening van de gemeente. Op grond van dit beleid, dat voortvloeit uit het Manifest, wordt met een veehouder die een vergunning heeft aangevraagd het gesprek aangegaan over het implementeren van fijnstofreducerende technieken. Daarbij wordt het gehele bedrijf beschouwd, dus zowel bestaande als nieuwe stallen van het bedrijf. Dit wordt niet enkel gedaan bij veehouderijen die een overschrijding veroorzaken, maar bij alle veehouderijen met als doel te komen tot een verlaging van de achtergrondconcentratie van fijnstof en het voorkomen van toekomstige overschrijdingen.

Om ervoor te zorgen dat er meer haalbare en betaalbare emissiereducerende technieken beschikbaar komen is in 2017 het Praktijkcentrum Emissiereductie Veehouderij (PEV) opgezet door de Manifestpartners.[1] De eerste pilots op de praktijkbedrijven zijn gestart. Daarnaast wordt in het kader van het eerder genoemde Manifest Gezonde Leefomgeving gewerkt aan een "emissie-APK" voor bestaande stallen, die bedoeld is om fijnstofemissies te verlagen bij bestaande stallen van veehouders die nu geen vergunningtraject doorlopen.

Bij beide veehouderijen rond welke de overschrijdingen zijn vastgesteld, is in 2017 het interimbeleid toegepast bij een vergunningaanvraag. Op basis daarvan is afgesproken extra emissiereducerende maatregelen te nemen. Deze maatregelen zijn in de vergunning opgenomen. Rond beide veehouderijen zijn de knelpunten daardoor opgelost.[2]

Bij een van deze veehouderijen is, als gevolg van het interimbeleid, op bedrijfsniveau 20% extra emissiereductie van fijnstof bereikt door toepassing van een warmtewisselaar in een bestaande stal en een combinatie van strooiselschuiven met een warmtewisselaar in twee verlengde bestaande stallen. Daarnaast doet deze veehouder mee met een pilot van het Praktijkcentrum Emissiereductie Veehouderij expertisecentrum van FoodValley en heeft in

[1] www.praktijkcentrumemissiereductie.nl.
[2] De opgeloste knelpunten zullen niet opnieuw in de monitoringsrapportage 2018, over het rekenjaar 2017, verschijnen onder de voorwaarde dat de gemeente de gegevens in de monitoringstool bijtijds heeft geactualiseerd.

dat kader een extra emissiereducerende techniek in een bestaande stal geïnstalleerd. Als deze techniek goed presteert en de veehouder het systeem blijvend installeert (na afloop van de pilot), neemt de emissie nog verder af.

Bij de andere veehouderij is op bedrijfsniveau 30% extra emissiereductie van fijnstof bereikt door toepassing van de combinatie van een strooiselschuif en een droogfilterwand in een bestaande stal.

Limburg

Gemeente	**# overschrijdingen**	**# veehouderijen**
Nederweert	22	16
Peel en Maas	2	2

In de provincie Limburg gaat het om 22 overschrijdingen in de gemeente Nederweert en twee overschrijdingen in de gemeente Peel en Maas rond in totaal 18 veehouderijen. Van de 18 veehouderijen bevinden zich er 16 in Nederweert en twee in Peel en Maas.
De provincie Limburg is samen met de belangrijkste intensieve-veehouderijgemeenten in Limburg, de LLTB (Limburgse Land en Tuinbouw Bond) en de Natuur en Milieufederatie enkele jaren geleden gestart met het samenwerkingsverband 'Schone stallen'. Dit samenwerkingsverband heeft tot doel om de verscheidene emissies veroorzaakt door veehouderijen te reduceren. Hierbij is ook aandacht voor het reduceren van fijnstofemissies.

<u>Gemeente Nederweert</u>
De situatie in het buitengebied van de gemeente Nederweert is complex vanwege een grote verwevenheid van functies (wonen, ondernemen, recreatie) en een groot aantal veehouderijen die ieder een meer of minder grote bijdrage aan de overschrijdingen leveren. Daarbij is sprake van enkele clusters van knelpunten rond veehouderijen. Door de complexiteit is de aanpak uitgebreider dan elders. Om die reden werkt Nederweert sinds 2013 met het programma 'Buitengebied in Balans, samen groots, samen doen!'. Het doel van het programma 'Buitengebied in Balans, samen groots, samen doen!', is om het buitengebied in de gemeente Nederweert toekomstbestendig te maken en te houden. Ondernemers, inwoners en bezoekers van gemeente Nederweert werken samen aan een prettige woon-, werk- en leefomgeving. Door nieuwe manieren van denken, originele samenwerkingen en een verfrissende kijk op regelgeving, is het de bedoeling dat er een vitaal platteland ontstaat waar iedereen op zijn of haar manier van kan profiteren en van kan leren. 'Buitengebied in Balans, samen groots, samen doen!', is een initiatief van de gemeente Nederweert en wordt ondersteund door de provincie Limburg en het gebiedsbureau Weert-Nederweert-Leudal.
De situatie is gedetailleerder in beeld gebracht en de gemeente Nederweert werkt samen met het Rijk aan een plan van aanpak. Gemeente en Rijk hebben een analyse gemaakt. Uit analyse van de knelpunten is gebleken dat alle knelpunten kunnen worden opgelost door maatregelen te nemen bij één veehouderij die hoofdbron van het betreffende knelpunt of van enkele knelpunten is. Ook is berekend welke emissiereductie per veehouderij nodig is om de knelpunten op te lossen. In hoofdstuk 3 is reeds beschreven dat Nederweert een aanvraag heeft ingediend voor een experiment op basis van de Crisis- en herstelwet t.b.v. het aanpakken van de knelpunten, alsmede dat in Nederweert sinds 7 juli 2018 een voorbereidingsbesluit van kracht is, gericht op 14 veehouderijen die een relevante bron zijn voor de knelpunten.
Daarna wordt gezamenlijk, in het plan van aanpak, dieper kan ingegaan op de aanpak van verschillende knelpunten. Op basis hiervan wordt per cluster gekeken hoe de overschrijdingen het beste opgelost kunnen worden door het nemen van concrete maatregelen bij veehouderijen die hoofdbron van één of meer knelpunten zijn. Hiertoe

zullen in het najaar van 2018 en waar nodig daarna gesprekken met de betrokken veehouders plaatsvinden, waarna de noodzakelijke maatregelen in de vergunningen zullen worden opgenomen.

Gemeente Peel en Maas
De gemeente Peel en Maas hanteert een aanpak ten aanzien van de reductie van fijnstof waarbij niet alleen de wettelijke toetsingskaders leidend zijn, maar ook het gesprek met de betrokken veehouder en de omgeving. Het huidige beleid van de gemeente rondom intensieve veehouderijen, waar fijnstof onderdeel van is, zal na de gemeenteraads-verkiezingen van 2018 worden geëvalueerd en mogelijk worden aangepast. Dit is mede naar aanleiding van de VGO-onderzoeken.

In de gemeente doen zich twee overschrijdingen voor, beide rond dezelfde twee veehouderijen. Op dit moment loopt er bij één van deze twee veehouderijen een aanvraag voor een revisievergunning. Deze veehouder heeft mede met het oog op de problematiek medio 2015 al 151.700 dieren ingetrokken en verplaatst. Vervolgens heeft de veehouder een vergunning aangevraagd voor sloop en nieuwbouw op de huidige locatie. De beoogde te vergunnen situatie zal met het toepassen van een warmtewisselaar en met het houden van 20.000 minder dieren resulteren in 37% emissiereductie. Daarmee is de overschrijding opgelost.
Met het aanpassen van de vergunning van één van de veehouderijen zijn beide knelpunten opgelost omdat deze veehouderij de dominante bijdrage aan de knelpunten leverde, doordat de woningen zich dichterbij deze veehouderij bevinden. Het aanbrengen van emissiereducerende maatregelen bij de andere veehouderij is dus niet nodig om de knelpunten op te lossen[3].

Noord-Brabant

Gemeente	**# overschrijdingen**	**# veehouderijen**
Someren	1	1
Woudrichem	1	2
Cranendonck	1	2
Cuijk	1	2
Gilze Rijen	2	1

In de provincie Noord-Brabant gaat het om zes overschrijdingen rond acht veehouderijen in vijf gemeenten. Van de acht veehouderijen bevindt er zich een in de gemeente Someren, twee in de gemeente Woudrichem, twee in de gemeente Cranendonck, twee in de gemeente Cuijk en een in de gemeente Gilze Rijen.

De provincie Noord-Brabant heeft de afgelopen jaren aandacht besteed aan het beperken van emissies rondom veehouderijen in het kader van een gezonde leefomgeving. Zij heeft in maart 2014 een nieuwe provinciale verordening vastgesteld waardoor veehouderijen aan strengere normen moeten voldoen. De laatste wijziging van deze verordening dateert van juli 2017. De provincie heeft eind 2017 een pakket van 75 miljoen euro ter beschikking gesteld ter ondersteuning van deze verordening.
Ook wordt er gewerkt aan sanering van overbelaste situaties via de Urgentieteams, stimulering van onderzoek naar emissiearme stallen en stimulering van o.a. fijnstofmaatregelen via de Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij (BZV). Daarnaast gebruiken Brabantse gemeenten een door de omgevingsdiensten, GGD, enkele gemeenten

[3] De opgeloste knelpunten zullen niet opnieuw in de monitoringsrapportage 2018, over het rekenjaar 2017, verschijnen onder de voorwaarde dat de gemeente de gegevens in de monitoringstool bijtijds heeft geactualiseerd.

en de provincie opgestelde notitie[4] over het omgaan met de uitkomsten van de endotoxine-onderzoeken en VGO-rapporten.[5] Deze maatregelen zijn niet primair op fijnstofreductie gericht, maar zullen hieraan wel een bijdrage kunnen leveren.

Gemeente Someren
De gemeente hanteert een aanpak ten aanzien van de reductie van fijnstof waarbij niet alleen de wettelijke toetsingskaders leidend zijn, maar ook de dialoog met betrokkenen. Deze handelswijze is concreet in het Handelingsperspectief[6] uitgewerkt. Dit is een gezamenlijk product van omgevingsdiensten, enkele gemeenten, de GGD en de Provincie. De gemeente handelt hiernaar. De gemeente heeft geen generieke maatregelen genomen of in voorbereiding om de fijnstofemissies te reduceren.

Met de gemeente Someren is overeenstemming bereikt over de aanpak van het NSL-knelpunt rond één veehouderij in de gemeente. De gemeente beoogt in het najaar van 2018 afspraken te maken met de betreffende veehouder over emissiereducerende maatregelen die het knelpunt oplossen. De gemeente beoogt deze maatregelen in 2019 in de vergunning op te nemen. Het verlenen van nadeelcompensatie is een onderdeel van de aanpak, omdat de vergunning recent is geactualiseerd (2017) en het een niet-IPPC-veehouderij betreft, waardoor de te nemen maatregelen thans verder gaan dan de beste beschikbare technieken (BBT).

De gemeente Someren heeft op 2 juli 2018 een aanvraag op grond van de Crisis- en herstelwet ingediend die vanaf 2019 ingezet kan worden om het knelpunt rond de veehouderij in Someren aan te pakken, indien het niet zou lukken om in overleg met de veehouder te komen tot een emissiereducerende maatregel die het knelpunt oplost.

Gemeente Woudrichem
In de gemeente Woudrichem gaat het om een overschrijding rond twee veehouderijen. Na een gesprek met de gemeente is gebleken dat het hier niet om een burgerwoning gaat, maar om een bedrijfswoning. De overschrijding is geen knelpunt meer in de zin van de monitoringsrapportage NSL 2017[7]. De gemeente heeft geen specifiek beleid opgesteld rond emissies van fijnstof uit veehouderijen. Er zijn in het verleden ook geen generieke maatregelen genomen en er zijn geen plannen om die wel te gaan treffen.

Gemeente Cranendonck
In de gemeente Cranendonck dragen twee veehouderijen bij aan de overschrijding. Echter, één van de veehouderijen is gestopt en zijn vergunning is vervolgens ingetrokken. Het overgrote deel van de concentratie was afkomstig van deze veehouderij. Het knelpunt is hierdoor opgelost en zal dus niet meer verschijnen in de volgende monitoringsronde[8].

Gemeente Cuijk
In de gemeente zorgen twee veehouderijen gezamenlijk voor het knelpunt. Een van de twee veehouderijen levert de dominante bijdrage aan het knelpunt omdat het zeer dichtbij het knelpunt ligt. De andere veehouderij heeft al emissiereducerende maatregelen getroffen in de vorm van een mestdroogtunnel. Extra maatregelen zullen bij deze veehouderij

[4] Dit is het Handelingsperspectief waar ook gemeente Someren naar verwijst.
[5] https://www.odzob.nl/overheden/documenten/notitie-handelingsperspectieven-veehouderij-en-volksgezondheid
[6] https://www.someren.nl/fileadmin/Someren/PDF_formulieren_producten/Beleid/Milieu_en_water/Notitie_Handelingsperspectieven_Veehouderij_en_Volksgezondheid__Ondersteuningsteam_Veehouderij_en_Volksgezondheid__25_november_2016.pdf
[7] De gemeente zal deze fout herstellen zodat het knelpunt niet meer in de monitoringsrapportage 2018 verschijnt.
[8] De opgeloste knelpunten zullen niet opnieuw in de monitoringsrapportage 2018, over het rekenjaar 2017, verschijnen onder de voorwaarde dat de gemeente de gegevens in de monitoringstool bijtijds heeft geactualiseerd.

nauwelijks effect hebben op het knelpunt. Als maatregelen nodig zijn dan zullen deze bij de dominante veehouderij getroffen moeten worden.
De gemeente heeft in samenwerking met de Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN) de situatie geanalyseerd. De uitgevoerde analyse van de vergunningsgegevens heeft verschil in kenmerken van de stallen tussen de huidige invoer in de Monitoringstool en de meest recente vergunningsgegevens aan het licht gebracht. Een nieuwe berekening op basis van vergunningsgegevens laat zien dat geen sprake (meer) is van een knelpunt.

Gemeente Gilze Rijen
In de gemeente Gilze Rijen gaat het om twee overschrijdingen rond een veehouderij. Na een gesprek met de gemeente is gebleken dat het hier niet om burgerwoningen gaat, maar om een bedrijfswoning en een schuur. De overschrijding is geen knelpunt in de zin van de monitoringsrapportage NSL 2017. De gemeente heeft geen specifiek beleid opgesteld rond emissies van fijnstof uit veehouderijen. Er zijn in het verleden ook geen generieke maatregelen genomen en er zijn geen plannen om die wel te gaan treffen.

Utrecht

Gemeente	**# overschrijdingen**	**# veehouderijen**
Utrechtse Heuvelrug	1	1

Gemeente Utrechtse Heuvelrug
In de monitoringsrapportage 2017 is vermeld dat ook de provincie Utrecht een overschrijding op een burgerwoning in de gemeente Utrechtse Heuvelrug kende. Deze woning is abusievelijk verkeerd ingevoerd in de Monitoringstool, waardoor er een overschrijding op een toetspunt is verschenen. Deze woning is in de Monitoringstool aangemerkt als een burgerwoning, terwijl het een bedrijfswoning van de naastgelegen inrichting betreft. Dit is reeds gemeld in de monitoringsrapportage NSL 2017, bijlage zes en wordt in de monitoringsronde 2018 door de gemeente gecorrigeerd. Er is daarmee geen sprake van een knelpunt.

Totaaloverzicht veehouderijen en toetspunten
Zoals hierboven is beschreven, is een deel van de knelpunten uit de monitoringsronde 2017 reeds opgelost. Aan de aanpak van de andere knelpunten wordt gewerkt. Een samenvattend overzicht staat hieronder.

	Utrecht	Gelderland	Noord Brabant	Limburg	Nederland totaal
MR 2017: aantal veehouderijen	1	2	8	18	29
MR 2017: aantal overschrijdingen	1	4	6	24	35
September 2018: aantal veehouderijen[9]	0	0	1	16	17
September 2018: aantal overschrijdingen[10]	0	0	1	22	23

[9] De opgeloste knelpunten zullen niet opnieuw in de monitoringsrapportage 2018, over het rekenjaar 2017, verschijnen onder de voorwaarde dat de gemeente de gegevens in de monitoringstool bijtijds heeft geactualiseerd.
[10] De opgeloste knelpunten zullen niet opnieuw in de monitoringsrapportage 2018, over het rekenjaar 2017, verschijnen onder de voorwaarde dat de gemeente de gegevens in de monitoringstool bijtijds heeft geactualiseerd.

In het september2018 resteren derhalve alleen nog knelpunten rond veehouderijen in de provincies Noord-Brabant (gemeente Someren) en Limburg (gemeente Nederweert).